

Lezing uit het Eerste Testament: Jesaja 40:1-11 (NBV 2004)

Psalm 80 a

Evangelielezing: Johannes 1:19-28 (Bijbel in Gewone Taal)



## Overdenking

Lieve mensen, gemeente van Jezus Christus,

afgelopen maandagavond organiseerde ik voor het eerst een online-gespreksgroep. Zeven mensen in contact met elkaar over het bijbelverhaal van vandaag - via hun scherm.

Het had wat opstartproblemen, de één kreeg het geluid niet aan en kon alleen via de chatfunctie meepraten (hij tikte zijn vragen en opmerkingen in, en die las ik dan voor), en twee anderen konden wel meepraten en meeluisteren, maar het lukte ze niet in beeld te komen.

Maar het gesprek was goed, goed om elkaars gedachten te horen, samen met een bijbelverhaal bezig zijn kan zoveel meer brengen.

En we doen het nog een keer!  
Want bij alles wat niet kan in deze blijvend andere tijd, is het goed om te zoeken naar wat wel kan, naar andere wegen om elkaar te ontmoeten.

Bij dit gesprek liet ik mij ontvallen, dat ik het Johannesevangelie maar een lastig evangelie vindt, moeilijk te volgen, al die ingewikkelde gesprekken, die langs zoveel omwegen naar hun doel lijken te gaan, of er ook niet aan lijken te komen, al die mensen die elkaar niet verstaan, ik hou, het is misschien vreemd om te zeggen, meer van de andere evangeliën, Matteüs, Marcus, Lukas, hun korte verhalen, de gelijkenissen, vaak zoveel concreter, beter verstaanbaar.

Waarop één van de deelnemers opmerkte dat dit haar verbaasde. Ik hield toch van poëzie?! En het Johannesevangelie is op en top poëzie. Neem nu zo'n zinnetje als 'Midden onder u staat hij die gij niet kent'. Onze vertaling geeft dit anders weer, maar zo staat het in oudere vertalingen. We hadden bij de gespreksavond meer vertalingen bij de hand. 'Midden onder u staat hij die gij niet kent'. En het aardige van poëzie is dat je niet alles hoeft te begrijpen, maar bij een enkel zinnetje kunt blijven hangen, erover kunt mediteren. Onze vertaling zegt het zo: 'Hij is al gekomen, maar jullie weten niet wie het is'.

Met die woorden wijst Johannes naar Jezus. Blijkbaar betreedt Jezus incognito het toneel. Onopvallend. Als grote onbekende. Als vreemdeling. En heb je iemand nodig die jou wijst op dit geheim. Die het jou doet ont-dekken. Die het jou doet zien.

En zo staat Johannes aan het begin van dit evangelie, bij de poort, als deuropener, als wegwijzer, als presentator.

Even tussendoor,  
die Johannes uit dit verhaal is Johannes de Doper,  
zo wordt hij in dit evangelie niet genoemd, maar onze vertaling  
heeft het voor de duidelijkheid even toegevoegd.

Het zal u vast ook zijn opgevallen dat dit verhaal zich in een allesbehalve vriendelijke sfeer afspeelt.  
Het is eerder grimmig, je proeft het tegenover.  
Johannes de Doper wordt onderworpen  
aan een verhoor, een spervuur van vragen, laat je geloofsbrieven zien, deug jij wel?  
Men moet rapport over hem uitbrengen. Het is zo'n sfeer waar je liever uit weg stapt...

De vragenstellers zijn gestuurd door de Joodse leiders.  
Veel andere vertalingen zeggen daar: gestuurd door de Joden.  
Maar het is goed om te beseffen, en mijns inziens om dan ook te vertalen,  
dat het hier en elders in het boek niet gaat om de Joden in het algemeen.  
Dat er sowieso niet zoiets bestaat als dé Joden.  
Het gaat in deze verhalen om een bepaalde groep, om de groep met de macht.  
Om, zoals onze vertaling zegt, de joodse leiders.  
Waarbij we niet moeten vergeten dat dit soort leiderschap  
niet iets is van toen en daar, maar dat het altijd en overal op kan duiken.  
Dat ook wij ons ervoor moeten hoeden.

De Naardense Vertaling vertaalt hier niet met Joden,  
maar met Judeeërs, oftewel 'die van Judea', de bovenlaag van de bevolking,  
verbonden met de tempel, zelfvoldaan, bewaarcentrum van traditie, van  
weten hoe het hoort, ver weg van de gewone mensen, met hun dagelijks geploeter en gezwoeg.  
'Die van Judea', ze doen maar, maar weten ze wel hoe ons leven  
eruitziet en dat wij nauwelijks het hoofd boven water kunnen houden?!

En tegenover Judea staat dan Galilea, als de plek van de randbewoners van kerk en maatschappij,  
de mensen die het niet gemaakt hebben, niet geleerd, niet in tel,  
de regie verloren over hun leven, die geen rol spelen in de regionen waar de wetten en regels worden  
gemaakt.

En het mag duidelijk zijn dat de sympathie en de solidariteit  
van Jezus en van de auteur van dit evangelie liggen bij Galilea.

Jezus staat niet aan de kant van de machthebbers,  
maar beweegt zich incognito door de massa,  
als één van hen, onherkenbaar, met hen meereizend. Zien we hem?

(...)

Het evangelie over deze Jezus,  
dat goede bericht,  
het begint allemaal bij de Jordaan.  
In dit evangelie geen geboorteverhaal,  
geen herders en wijzen, geen Herodes en Maria, geen keizer en volkstelling.  
Hier begint het met een stem,  
met iemand die roept, roepende in de woestijn,  
met de hoop op een antwoord. Dat van jou. Dat van mij.

En dat allemaal bij de Jordaan, of beter gezegd, we lezen het:  
aan de overkant van de Jordaan.

En dat betekent hier: nog niet in het goede land.

Aan de grens,

er moet nog een grens gepasseerd,

een rivier doorgegaan, door het water gegaan, kopje onder.

Je denkt als vanzelf, en dat is ook de bedoeling van het evangelie,

dat altijd weer deurtjes naar andere verhalen wil openen,

aan Israël, staande met Jozua als leider

aan die grensrivier.

Vol verlangen staande voor de grensrivier.

De overkant van de Jordaan, dat is een plek vol verlangen,

verlangen naar een ander land, verlangen naar goed leven, verlangen

naar dagen die weer gewoon zijn!

Brood op de tafel, gastvrijheid, gemeenschap.

Een plek van uitzien, hopen, wachten.

De overkant van de Jordaan, dat is: Advent.

Nog even, de laatste loodjes. Wanneer is deze tocht door de woestijn

voorbij? Wanneer begint de nieuwe dag, wanneer wordt het licht?

Misschien staan wij daar ook wel, aan de overkant van de Jordaan.

Te wachten en verlangen.

Er ligt ook een dorpje, vertelt het evangelie, Betanië.

Maar dat is gek, als je kijkt in een atlas ligt dat dorp daar helemaal niet.

Het zal dan ook eerder gaan om de betekenis van die plaatsnaam,

Bethanië, huis van de arme, huis van de mens, die in de nood

God roept, die in eenvoud God zoekt, in bescheidenheid,

ingetogen, waakzaam, oplettend.

In andere verhalen is het ook een plek

van hartelijkheid en gastvrijheid.

En blijkbaar is dat de plek waar het goede leven

begint, waar het altijd weer, ook hier en nu, beginnen kan,

blijkbaar is dat de houding waarmee het goede leven een aanvang kan nemen.

Is dat het huis waar God wil wonen.

(...)

Het evangelie lezen als poëzie,

als een gedicht.

Het kan ruimte geven,

blijkbaar hoeven we niet alles te begrijpen,

maar we kunnen ons wel laten raken en in beweging laten brengen –

naar vrede toe, recht, gastvrijheid

en gemeenschap.

Amen.

*In deze viering vierden we ook het avondmaal,*

*als Maaltijd van verlangen en verwachting!*